

AUKELIEN WEVERLING
IN ALLE STEDEN
ALS KONINGEN EN HONDEN

ROMAN

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-9116-9
ISBN 978-94-023-0931-7 (e-book)
NUR 301

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Omslagbeeld: Geoffrey Johnson
Auteursfoto: Stijn van Santen
Zetwerk: Text & Image, Westerbork

Het citaat uit 'Phoenix' op bladzijde 201 komt uit Hendrik Marsman, *Verzamelde gedichten* (1941).

Het citaat op bladzijde 242 komt uit een bewerking van *Antigone* door Jibbe Willems (2007).

© 2017 Aukelien Weverling en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Lorette, die zo dapper gestreden heeft en zo moedig verloor

*It was not by making yourself heard but by staying sane that you
carried on the human heritage.*

GEORGE ORWELL, 1984

PROLOOG

En die Mattheus zei: ‘Kom op, Baseltje, wij gaan een stukkie rijden, gewoon een stukkie rijden, man.’ Echt iedere simpele denker met een beetje neus voor onraad had begrepen dat het geen pleziertochtje de wijken in ging zijn, maar Basel, goed als ie was, lichtte zo zijn poten het café uit. En of ie misschien voorin mocht zitten, vanwege zijn lange kuierlatten, maar Mattheus schudde zijn hoofd fermer dan ie geboren was en wees naar mij, van daar zit hij al. En ik dacht nog, knappe jongen die mij die wagen in krijgt want niks dan slechts dat ervan gaat komen, en dat ik niet half gestikt geboren was, dus dat het wel eens even zo zou zijn dat ik naar mijn gezonde hersentjes luisterde nu de kans daarvoor me zo gratis in de schoot geworpen werd. Verdomd als het niet zo was. Maar het liep al tegen vieren en bij Oiseau Bleu waren ze de tent aan het leegvegen, dus toen Mattheus zo’n beetje aandrong van: ‘Kom op, één ritje, man, gewoon een klein ritje... wat heb je nou helemaal anders te doen, we gaan gewoon een eindje de wereld in en daarna rijd ik je zo voor je huis af. Geloof me maar, ik ben er goed voor...’ stapte ik toch zo’n beetje weifelend van verstand die roestbak in.

En meteen toen het contact was omgedraaid, zette Mattheus zijn voet strak op het pedaal van dat we het maar snel achter de rug hadden, dat stukkie rijden van hem. Het was zo’n ouwe bak, die je nog zelf de baas was. Ik overdrijf niet dat we zo’n vaart maakten dat de dood ons tegemoet stoof, dus ik zei van:

‘Hela, kalm aan, man, we komen er ook wel zonder zoveel toeren te draaien, je rijdt de elektriciteit nog uit je wagen, man’, maar het was praten naar God met hem.

En ik dacht op dat moment, hij zal het er wel voor overhebben dat ie er alles voor riskeert, maar dat ik er niks voor voelde om nu om het loodje te gaan, zo aan het eind van wat in mijn ogen toch een gezellige avond genoemd kon worden, dus: ‘Daar, daar, ouwe, laat je voet eens vieren’, maar Mattheus hadden ze zijn oren niet gisteren gewassen, dus luisteren ho maar.

En toen was het wachten tot ie een plek gevonden had om maar eens goed aan dat hartje van hem toe te geven. En Basel had het nog steeds niet door, hij zat daar stil met zijn opgetrokken poten het raam uit te kijken naar wat er zo allemaal aan hem voorbijschoot. En geen hond op straat hè, dus vrij baan en dat Mattheus er gebruik van maakte ook. Tot we aankwamen bij een van die zeldzame verlaten stukken grasland in de stad, waar hij zijn kar zo op reed.

En mooi dat ik wist waar ik was want als het niet zo was dat het circus hier altijd de tent ophees. God, mijn hele rug had ik stukgetrokken op dit stuk land en voor wat dan eigenlijk? Voor een paar van die rollende jongens in mijn zak, om mijn bier niet van anderen aan te hoeven nemen, maar vrienden had ik er niet aan overgehouden en meer dan een halve knikker om het allemaal van te doen ook niet. Nou goed, een mens doet wat ie kan en komt het niet zijn kant op zoals ie het verdient, ja dat zat er dan gewoon niet in, daar moest je jezelf niet kapot om kniezen. Dat bedacht ik mezelf allemaal zo’n beetje terwijl ik dat klemmend portier opengooide en de buitenlucht in stapte en mijn neus vol frisse lucht haalde, want dat het zo’n heerlijk heldere

nacht was vol mogelijkheden onder het harde licht van een sterrendeken die je in het hart van de stad eigenlijk nooit zag. Zo'n puntensysteem hoog in de lucht dat er alleen nog maar was voor de allerrijksten die zich erlangs lieten vliegen voor wat ze zagen als een appel en een ei terwijl wij van de onderkant tussen de verlichte huizen liepen zonder enig benul van wat ons boven het hoofd hing, tot we dan op een van die sporadische momenten in het leven aankwamen als dit, waarin we een open plek hadden gevonden vanwaar gezien de hemel compleet was. Nu zag ik ze allemaal, die heldere lichtpunten in het zwart. Wat zou mijn pa het prachtig gevonden hebben. Leo, Scorpio, Orion, zelfs angstaas Lepus en slangenhouder Ophiuchus kon je zien en daar strekte ook Camelopardalis, die oude giraf uit 1612, zijn nek. Constellaties waar geen mensenhand aan te pas was gekomen.

Waarschijnlijk brak Mattheus gewoon op dat moment. Soms kon je dat zo hebben, dat er iets gebeurde wat voor anderen heel klein leek, maar dat dan voor jouzelf een wereld van onontkoombaar geweld in gang zette. Dat de onmacht zich onder je borstbeen verknoopte en je de woede in je handen voelde kruipen en niks dat je kon doen om het tegen te houden want, verdomme, dat je je er blind op staarde. Nee, nee, dat begreep ik allemaal best. En als ik er goed over nadacht, was ik ervan overtuigd dat dát was wat er gebeurde, terwijl Basel niet wist wat hem overkwam toen ie zo door Mattheus die kar uit gesleurd werd. Hij probeerde zich nog vast te grijpen. En ik zag het allemaal met lede ogen aan, want mooi was het niet, zo'n gebroken mens die zich liet gaan, nee, lede ogen, neem dat maar van mij aan.

‘Vreet ’t op’, en mooi dat Basel een hap van dat grind nam. ‘Vreet ’t, vreet ’t op, zeg ik je.’ Hij hield Basel zo boven die paardenvoederbak die ze met grind gevuld hadden om God weet wat voor reden, maar het zou wel weer wat met opsieling te maken hebben gehad. Wat mensen verzinnen, het kon me uren aan het denken zetten. Het leek me een lastige positie om iets anders te doen dan een hap nemen en dat moest Basel ook gedacht hebben, want als een braaf paardje werkte hij het grind zo naar binnen. ‘En kauwen, ouwe,’ zei Mattheus, die er goed voor was.

En ja, ik keek dat zo’n beetje aan en dacht, uiteindelijk is het toch ieder voor zich en een ander kon je natuurlijk ook behoorlijk dwars hebben gezeten, alhoewel ik dan toch zelf altijd aan het eind van de avond de waanzin terugfloot en gewoon zonder slaan naar huis ging. Het is uiteraard niet ieders keuze, nee, elk mens zit nou eenmaal anders in elkaar. Ander vlees weet je wel, je kunt niet allemaal in dezelfde kuip zitten.

God, en ik begon het fris te krijgen want midden in de nacht en niks te doen behalve een beetje dat gras aanstampen dat overal kale plekken vertoonde en denken dat een beetje tuinman dit nooit zover had laten komen, dat dát was wat het leven me geleerd had.

Die Mattheus, die stond daar naar hartenlust in te trappen op Basel, en ik dacht, soms moet je het laten gaan. Die jongen lag daar te kermen op het asfalt terwijl zijn ribbenkast aan gort werd geschopt, ik bedoel je hoorde die botten gewoon gaan, stuk voor stuk.

Maar daar was ie niet klaar mee, hij begon die kanis van Basel te bewerken, hij sloeg hem naar het leek een voor een de tanden uit de mond. Ik hoorde ze breken. Hij sloeg ze er zeg maar

gerust niet met wortel en al uit. En ik hoorde Basel sputteren, maar hij zou nu waarschijnlijk alleen het gruis van zijn eigen tanden voelen en samen met het bloed zou dat wel proeven als een merkwaardige balkenbrij.

En die Mattheus sjarde hem zo met zijn been de rand van die voederbak op, zijn knie nog net niet over de rand en wat denk je. Hij hief zijn voet op, maar echt hoog de lucht in alsof ie een bal aannam en die Basel die ouwe reus kon niks meer, dus die trok zijn been niet weg dat gestrekt op die voederbak lag, dus wat denk je... Ja, je moest ernaar kunnen kijken, het was niet voor iedereen.

Ik stond naast die auto en blies de rook van mijn sigaret de lucht in. Het was me nooit gelukt om van die perfecte ringetjes te blazen, maar die avond lukte het opeens, nou dat zie ik dan maar als een geluk bij een ongeluk, want toen ik weer naar Basel keek zag ik dat er een straaltje bloed uit zijn mond liep en dacht ik, dit is toch eigenlijk niet normaal. Zo ga je toch niet met een ander om.

En opeens zag ik dat die Mattheus een mes trok, wat me te ver ging. Dus dat ik dan toch mijn eigen voetstappen hoorde en: 'Tsss, koest maar ouwe jongen... koest... stil maar', terwijl ik hem op de schouders klopte en het mes dat hij hulpeloos in de palm van zijn hand hield van hem overnam. Ik zag dat hij tranen in zijn ogen had en ik begreep opeens dat hij ook maar gewoon een jongen was en alle opgroeien moeilijk. Dus ik klopte hem nogmaals op de rug en zei: 'Braaf maar, zo is het goed, je hebt je best gedaan. En mooi dat het niet jouw schuld is, want ze hebben je dol gedraaid, maar reken maar dat je de moeite waard bent. Dat hoeft je hier niet te bewijzen.'

De stalen neuzen van zijn schoenen waren besmeurd met bloed, maar de achterkanten waren nog steeds smetteloos wit als de lakens van maagden, wat hij waarschijnlijk ook nog was, want nu in de onmacht van het moment begreep ik opeens hoe onervaren hij nog was in dit leven.

‘Tsss, koest maar, ’t is al goed. Dit soort dingen gebeurt nu eenmaal.’

Ik zag dat hij het geronnen bloed dat zich vastgekoekt had onder zijn nagels probeerde weg te schrapen. ‘Daar, daar, zo is het wel weer genoeg, dat doen we thuis wel weer.’

En die Basel, die drommel, die keek me aan met die goudeerlijke ogen van hem en er was dat moment dat ik ervan overtuigd was dat ik hem over zijn gebroken tanden heen hoorde sputteren: ‘Sorry, vriend... sorry man.’

EEN EIGEN GELUID

Goedemorgen Bennie. Goedemorgen. Dat bleven ze maar zeggen terwijl ze langs me liepen, allemaal vers terug van hun stakerige wandeling om het pand, de lichamelijke oefening die de verzekering tam hield in premie en controle. Telkens weer, goedemorgen Bennie. Hee Bennie. Dag Bennie. En een voor een verdwenen ze door die glazen deuren naar binnen. Diezelfde deuren waar ik ook dag in dag uit doorheen gegaan was. Met goede moed en een kop gevuld met gezond verstand. Misschien wel meer dan vijfduizend keer was ik door die deuren gegaan. Met haast in mijn poten, druipend van de regen, opgewekt, teleurgesteld, geen dag sloeg ik over om mezelf present te verklaren. En dan ging ik zitten als braaf mens aan mijn bureau en dan beet ik zo zonder omkijken de kop van de dag af. Ja, soms was ik ook wel dagen weg natuurlijk, maar dan kwam ik zes van de zeven toch even tegen het eind van de dag binnenlopen, mijn gezicht laten zien omdat ik dacht dat ze er blij van werden.

Maar de krant was de krant niet meer.

En ik zat op die trappen en ik keek naar die toren van gestapeld steen tot aan de eerste wolken, waar het grijs zich breed uitstrekte. Het was zo'n wijk uit de begindagen van de Grote Vernieuwing, dus alles compact en hoog de lucht in. Zon en regen oogsten en niet ver lopen, het credo van de duurzaamheid.

De verticale stad stond in volle bloei, waar men opgestapeld

door elkaar heen woonde, werkte en winkelde, met de lift van verdieping naar verdieping sprong.

‘Goedemorgen Bennie.’ ‘Hee, hoor jij niet allang ingescand op de 44ste te zitten, Bennie?’ ‘Kom je mee naar boven, Bennie?’ Maar Carl stond met zijn geüniformde armen over elkaar geslagen voor de lift. Liet me er niet in. Had zijn goede intenties elders liggen. Zei telkens: ‘Alles behalve de 44ste, Bennie. Alles behalve dat.’ En ik had mijn armen nooit sterk getrokken, dus een gevecht zou ongetwijfeld eindigen in teleurstelling over eigen kunnen, zou ik me ertoe dwingen. Dus ik zette me op de grijze trappen neer en zag ze zo een voor een langs me lopen, terwijl ik me zo’n beetje afvroeg wat mijn volgende stap moest zijn. En toen sloeg de paniek me in de aderen, want principes kunnen dan wel op je hartje drukken en je zo tot de juiste keuze leiden, ze houden de maag niet vol en dat ik nu in lijn kon gaan staan met al die drommels voor wie ik het op had willen nemen.

‘Hee Bennie, jongen, ben je de ramen aan het tellen?’ Peter keek me lachend aan, vulde al jaren de bureaustoel voor me, met verbeterd trek om zijn mond op zoek naar goedgekeurd nieuws. ‘Kom op, jongen. Aan het verhaal,’ moedigde hij me aan, terwijl hij me op de schouder klopte en naar binnen liep met zijn zwak karakter onder kloppend hart.

Ik zat op dat grijze leisteentje dat in horizontale lijnen gestapeld lag voor de ingang van die wolkenstoren en achter me hoorde ik de zonnepanelen, honderden wendbare panelen keerden zich zacht zoemend naar die gele bal in de lucht, die in dit deel van de wereld vrijwel nooit nog in je kleren kroop. Ze vershoten van zwart naar zilver onder de aanraking van die lusteloze salamandertongen, die je ooit met huid en haar opvrat, maar nu

niets meer waren dan de krachteloze slagen van een gouden ster mijlenver in de lucht op een versleten trommelvel, waar je liever niet over schreef als je het goed aanvoelde.

En ik zat op die trappen en ik dacht aan jaar in jaar uit het klokje rond en dat je dan toch plots invulling aan je leven had gegeven. Zonder dat je er een moment bewust mee bezig was. En dat het nog geen jaar geleden feest was. Ze hadden er een hele poeha van gemaakt. Midden in het redactielokaal stond een stoel, versierd met serpentines in drie verschillende kleuren en iedereen was achter zijn bureau vandaan gekomen. Kempers had het woord genomen. ‘Vijftien jaar bij de krant,’ had hij gezegd. ‘Nou, dat maak je toch zelden nog mee.’ Daarna had hij mijn loyaliteit geprezen en mijn collegialiteit. Ik was iemand op wie je kon bouwen en die zich keer op keer bewezen had met een eigen geluid, waar ze trots op waren. De jongere verslaggevers konden een voorbeeld aan me nemen en de oudere konden een klankbord in me vinden.

Behalve die paar klootzakken zoals Peter, die het er voor hun plezier bij deden, waren het niks dan jonge knapen daar op de krant, die na hun studie een paar jaar nodig hadden om hun idealisme kwijt te raken voordat ze hun specialisme in het bedrijfsleven gingen stukslaan. Maar goed, die paar ouwe rotten die er dan waren en niet al te zeer op me neerkeken konden dus zo nu en dan komen vragen of ik vond dat ze gelijk hadden.

Volgens Kempers had ik alle kwaliteiten die een groot modern verslaggever moest hebben: ik beschikte over een goed gevoel voor grenzen, durfde in te gaan op wat het publiek wilde horen, en ik werd alom gerespecteerd vanwege zowel mijn verantwoordelijkheid als mijn subjectiviteit. En toen kreeg ik een speldje.